

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

«30»

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія освіти

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 – соціальні та поведінкові науки

спеціальність 054 – соціологія

освітня програма «Соціально-політичні та маркетингові дослідження»

спеціалізація _____

вид дисципліни обов'язкова

факультет соціологічний

2021/2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою соціологічного факультету
«30» серпня 2021 року, протокол №9

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Шеремет Ірина Іванівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціології

Борисов Роман Ігорович, кандидат соціологічних наук, старший викладач кафедри соціології

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології

Протокол №15 від «24» червня 2021 р.

В.о. завідувачки кафедри соціології

Людмила СОКУРЯНСЬКА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Соціально-політичні та маркетингові дослідження»

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціально-політичні та маркетингові дослідження»

Олена МУРАДЯН

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол №1 від «27» серпня 2021 року.

Голова науково-методичної комісії

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Соціологія освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 054 – соціологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками соціологічного аналізу проблем освіти, формування цілісної системи знань та теорій з практики вивчення освіти в рамках галузевої соціології.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є

- Сформувати цілісне уявлення освіти як соціального інституту з погляду його ролі і місця в суспільстві;
- Навчити студентів користуватися понятійно-категоріальним апаратом соціології для визначення сутності освіти, специфіки його функціонування в суспільстві;
- Запропонувати систематичне викладання соціальних проблем, пов'язаних з освітою, з особливостями її положення у суспільстві;
- Забезпечити необхідні знання про методи соціологічного дослідження освіти, їх особливості.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	
у тому числі індивідуальні завдання	
1 – Реферат - 10 год.	

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні набути компетентності та демонструвати такі результати навчання:

Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.

СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців

Програмні результати навчання:

РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Соціологія освіти як спеціальна соціологічна теорія

Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти

Зародження соціології освіти (кінець XIX – початок XX ст.). Дослідження Е. Дюркгейма, Л. Уорда, Д. Дьюї, М. Вебера, П. Сорокіна, К. Мангейма.

Основні парадигми соціології освіти. Функціоналістська парадигма (Е. Дюркгейм, К. Девіс, Г. Беккер, Р. Бурдон, Т. Парсонс). Феноменологічна парадигма (М. Гарфінкель, Х. Блумер, А. Шютц, М. Янг). Структуралістська парадигма (П.Бурдьє, Б.Бернстайнт, Хімс та інші). Теорія конфлікту (С. Боулз, Р. Коллінз, А. Альтюссер, А. Грамші, П. Фрайер).

Тема 2. Об'єкт, предмет соціології освіти, основні підходи до їх вивчення

Об'єкт соціології освіти. Предмет соціології освіти, основні підходи до його визначення. Інституціоналізація соціології освіти (60-80 роки XX ст.). Задачі соціології освіти.

Тема 3. Соціологія освіти в Америці

Прагматизм і інструменталізм Д. Дьюї в соціології освіти. Меритократична концепція М. Янга. Елітарна концепція Є. Тордайка. Диверсифікацій на концепція М. Троу. Концепція професійного розвитку А. Маслоу, В. Гипсбурга, Дж. Херма, С. Роджера та ін.. Соціометричні підходи в дослідженні учбово-виховного процесу в школі (У. Гордон, Дж. Коулмен). Когнітивний напрямок. Теорія соціального капіталу (Дж. Коулмен).

Тема 4. Розвиток вітчизняної соціології освіти та європейської соціології освіти

П.Н.Мілюков про соціальні питання історії просвіти Росії. Дослідження Л.С. Виготського в галузі педагогічної психології на основі культурно-історичної теорії у 20-ті роки XX ст. П.Сорокін про кризу сучасної сім'ї та професійної соціалізації молоді (1916 р.). Інституціоналізація соціології освіти у 60-80-ті роки XX ст..

Формування наукових шкіл. Новосибірська школа. Дослідження В.М.Шубкіна. Свердловська школа. Дослідження М.Н.Руткевича, Ф.Р.Філіпова, Л.Я.Рубіної, Ленінградська школа (Лісовський В.Т., Іконнікова С.М. та інші). Прибалтійська школа (Тітма М.Х., Кенкман, Матульоніс, Є.Саар та інші).

Київська школа (Оссовський В.Л., Макеев С.О., Головаха Є.І. та інші).

Харківська школа (Правоторов В.О., Астахова В.І., Якуба О.О. та інші).

Соціологія освіти на рубежі XX–XXI ст., тенденції та проблематика досліджень.

РОЗДІЛ 2. Суспільство та освіта

Тема 5. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.

Виникнення та розвиток системи освіти, основні етапи та їх характеристика. Освіта в древніх цивілізаціях. Вплив епохи Відродження на подальший розвиток освіти. Епоха Просвітництва: зміни в суспільстві та освіті. Університетська освіта. Моделі розвитку університетської освіти. Освіта в XIX – на початку XX ст. в Європі. Освіта в Російській імперії. Вплив реформ Петра I, Катерини II, Олександра I на розвиток освіти в державі.

Тема 6. Розвиток освіти на теренах України.

Освіта в Київській Русі. Освіта в Україні XIV-XVI ст. Братські школи. Львівська братська школа. Острозька школа в розвитку освіти. Києво-Могилянська академія. Історія

створення, структура, система викладання, система управління. Роль Києво-Могилянської академії в розвитку науки та просвітництва в Україні.

Харківський колегіум як центр просвітництва Слобідської України. Харківський університет. Його роль в соціокультурному розвитку України. Львівський університет. Його роль в розвитку освіти на західноукраїнських землях. Учбові заклади в Україні в XIX – на початку XX ст.

Радянська система освіти: характерні риси. Трансформація сучасної освіти: особливості тенденцій розвитку.

Тема 7. Безперервна освіта як нова освітянська парадигма

Об'єктивна обумовленість світової тенденції до безперервної освіти. Цілі безперервної освіти. Інституціоналізація безперервної освіти, особливості в Україні. Дистанційне навчання як фактор реалізації безперервної освіти, міжнародний досвід, особливості впровадження в Україні. Проблеми формування суспільства знань, суб'єктивні та об'єктивні фактори його становлення.

Тема 8. Прихована навчальна програма

Поняття навчальної програми. Латентні функції освіти. Диференціація знансєвих структур в освіті (за М. Янгом). Зв'язок між освітою та вихованням. Поняття педагогічного дискурсу. Критична педагогіка П. Фрейре.

Тема 9. Освіта як соціальний інститут

Соціологічне тлумачення соціального інституту. Освіта як соціальний інститут. Загальна характеристика. Соціальна динаміка та становлення інституту освіти, структура інституту освіти, її модифікація. Інституціональна система суспільства і її вплив на інститут освіти.

Функції інституту освіти. Базисні функції освіти. Взаємозв'язок функцій навчання та виховання. Роль освіти у функціонуванні суспільної системи. Соціально-системні функції освіти: інтегративна, легітимації, соціальної мобільності, селективності, егалітарності, культурно-генеративна, соціального контролю.

Взаємозв'язок між освітою та іншими соціальними інститутами. Освіта та економіка: ринок праці як опосередкований регулятор системи освіти; освітній потенціал населення, його освітні орієнтації та економічний розвиток суспільства; фінансування освіти як похідна стану економіки. Освіта та політика. Освіта та сім'я.

Тема 10. Освіта як соціальна система

Загальна характеристика освіти як соціальної системи. Сім'я як первинний інститут освіти та виховання.

Дошкільна освіта та виховання. Історія розвитку. Трансформація функцій. Система поза сімейної освіти: дитячі будинки, сирітські притуки та інші.

Загальна освіта: базова та повна. Професійна освіта: початкова професійна, середня спеціальна та вища освіта, після вища освіта.

Державна та приватна освіта. Масова та елітна освіта.

Самоосвіта. Технології самоосвіти.

Тема 11. Реформування освіти як головна тенденція його розвитку у XX столітті

Цілі та задачі реформування сучасної освіти. Пріоритети реформування освіти в Україні. Особливості реформування галузі освіти у різних країнах. Глобалізаційні, етнічні та регіональні проблеми освіти. Демографічні процеси та освіта. Гендерна специфіка в освітянському процесі. Фемінізація в освітянській сфері України: причини та проблеми. Роль суспільства та громадськості в управлінні освітою. Підвищення та прозорість ринку

освіти. Перспективи демократизації в сфері освіти. Проблема підвищення якості освіти. Поєднання науки та освіти. Незалежне тестування як контроль якості освіти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	У тому числі						У тому числі					
	Лек	Сем	Лаб	Інд	СР	Усього	Лек	Сем	Лаб	Інд	СР	Усього
Розділ 1. Становлення соціології як науки												
Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти	2	1			5	8						
Тема 2. Об'єкт, предмет соціології освіти, основні підходи до їх вивчення	2	1			5	8						
Тема 3. Соціологія освіти в Америці	1	1			6	8						
Тема 4. Розвиток вітчизняної соціології освіти та європейської соціології освіти	1	2			5	8						
Разом за розділом 1	6	5			21	32						
Розділ 2. Суспільство та освіта												
Тема 5. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.	1	1			5	7						
Тема 6. Розвиток освіти на теренах України.	1	1			5	7						
Тема 7. Безперервна освіта як нова освітянська парадигма	2	2			5	9						
Тема 8. Прихована навчальна програма	2	2			6	10						
Тема 9. Освіта як соціальний інститут	2	2			6	10						
Тема 10. Освіта як соціальна система	1	2			5	8						
Тема 11. Реформування освіти як головна тенденція його розвитку у XX столітті	1	1			5	7						
Разом за розділом 2	10	11			37	58						
Усього годин	16	16			58	90						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Ден.	Заоч.
1	Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти	1	
2	Тема 2. Об'єкт, предмет соціології освіти, основні підходи до їх вивчення	1	
3	Тема 3. Соціологія освіти в Америці	1	
4	Тема 4. Розвиток вітчизняної соціології освіти та європейської соціології освіти	2	
5	Тема 5. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.	1	
6	Тема 6. Розвиток освіти на теренах України.	1	
7	Тема 7. Безперервна освіта як нова освітянська парадигма	2	
8	Тема 8. Прихована навчальна програма	2	
9	Тема 9. Освіта як соціальний інститут	2	
10	Тема 10. Освіта як соціальна система	2	
11	Тема 11. Реформування освіти як головна тенденція його розвитку у XX столітті	1	
	Усього годин	16	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи		Кількість годин	
			Денна	Заочна
1	Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти	Огляд літератури за темою.	5	
2	Тема 2. Об'єкт, предмет соціології освіти, основні підходи до їх вивчення	Огляд літератури за темою. Доповіді з додаткової літератури	5	
3	Тема 3. Соціологія освіти в Америці	Огляд літератури за темою.	6	
4	Тема 4. Розвиток вітчизняної соціології освіти та європейської соціології освіти	Огляд літератури за темою.	5	
5	Тема 5. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.	Огляд літератури за темою. Підготовка до відповідей на запитання	5	

6	Тема 6. Розвиток освіти на теренах України.	Огляд літератури за темою.	5	
7	Тема 7. Безперервна освіта як нова освітянська парадигма	Огляд літератури за темою.	5	
8	Тема 8. Прихована навчальна програма	Огляд літератури за темою. Підготовка до виступу з дискусійних питань	6	
9	Тема 9. Освіта як соціальний інститут	Огляд літератури за темою.	6	
10	Тема 10. Освіта як соціальна система	Огляд літератури за темою.	5	
11	Тема 11. Реформування освіти як головна тенденція його розвитку у XX столітті	Огляд літератури за темою.	5	
Разом			58	

Види навчальної діяльності (змішане навчання)

Лекції					
	Класифікація	Попередня підготовка	Подача нової інформації	Тренування	Зворотній зв'язок
Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти	Вступна	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Об'єкт, предмет соціології освіти, основні підходи до їх вивчення	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 3. Соціологія освіти в Америці	Оглядова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 4. Розвиток вітчизняної соціології освіти та європейської соціології освіти	Оглядова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 5. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.	Оглядова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 6. Розвиток освіти на теренах України.	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 7. Безперервна освіта як нова освітня парадигма	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконференція	• Питання для самоперевірки;	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу

Тема 8. Прихована навчальна програма	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконфе-ренція	• Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 9. Освіта як соціальний інститут	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконфе-ренція	• Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 10. Освіта як соціальна система	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконфе-ренція	• Питання для самоперевірки; • Робота з кейсами; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 11. Реформуван ня освіти як головна тенденція його розвитку у XX столітті	Оглядова	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	• Тексти; • відеоконфе-ренція	• Питання для самоперевірки; • Пошук відповідей на питання	• Запитання; • Обговорення навчального матеріалу

Семінари

	Вид навчальної діяльності	Попередня підготовка	Виконання практичног о завдання	Оцінюванн я	Рефлексія	Зворотній зв'язок
Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти	Діяльність в аудиторії	Опитування			Діалог, групове обговорення	• Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 2. Об'єкт, предмет соціології освіти, основні підходи до їх вивчення	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконуютьс я під час семінарськи х занять	• Опитування; • доповіді	• Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання	• Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 3. Соціологія освіти в Америці	Онлайн- діяльність		Завдання, що виконуютьс я під час семінарськи х занять	• Опитування; • виконання практичного завдання	• Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання	• Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 4. Розвиток вітчизнаної соціології освіти та європейсько ї соціології освіти	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконуютьс я під час семінарськи х занять	• Опитування;	• Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання	• Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача

Тема 5. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.	Онлайн- діяльність		Пошук відповідей на питання;	Опитування; • доповіді	Діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання	Групові консультації; коментарі під час заняття від викладача
Тема 6. Розвиток освіти на теренах України.	Діяльність в аудиторії		- Пошук відповідей на питання; •	Опитування; • доповіді	Діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання	Групові консультації; коментарі під час заняття від викладача
Тема 7. Безперервна освіта як нова освітняська парадигма	Діяльність в аудиторії		Пошук відповідей на питання;	Опитування; • доповіді	Діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання	Групові консультації; коментарі під час заняття від викладача
Тема 8. Прихована навчальна програма	Онлайн- діяльність		Пошук відповідей на питання	Опитування; • доповіді	Діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання	Групові консультації; коментарі під час заняття від викладача
Тема 9. Освіта як соціальний інститут	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконуютьс я під час семінарськи х занять	Опитування; • доповіді	Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання	- Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 10. Освіта як соціальна система	Онлайн- діяльність		Завдання, що виконуютьс я під час семінарськи х занять	Опитування; • виконання практичного завдання	Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання	- Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 11. Реформуван ня освіти як головна тенденція його розвитку у XX столітті	Діяльність в аудиторії		Завдання, що виконуютьс я під час семінарськи х занять	Опитування;	Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання	- Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача

6. Індивідуальне завдання

Підготовка реферату.

7. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи: лекції, пояснення, бесіди, дискусії, робота з навчальною та науковою літературою.

8. Методи контролю

Робота на семінарських заняттях, реферат, презентація доповіді за обраною темою.

9. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий семестровий контроль (залік)	Усього
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Реферат, передбачений навчальним планом	Разом	40	100
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	20	60		

Критерії оцінювання навчальної діяльності

Усна доповідь готується самостійно за результатами прочитання джерел зі списку літератури. Максимальна кількість балів за доповідь – 4 бали.

Участь у семінарі передбачає попереднє прочитання тексту зі списку літератури та виконання в аудиторії завдань, що пропонуються викладачем. Максимальна оцінка за участь в семінарі – 3 бали. Критерії оцінки: правильність використання категорій – 2 бали, самостійність та оригінальність – 1 бал.

Реферат передбачає самостійне дослідження першоджерел. Метою реферату є актуалізація навичок роботи з літературою, що вивчається під час проходження курсу. Підготовка реферату відбувається поза аудиторією, реферат презентується на семінарі.

Мова реферату – українська, стиль викладу тексту – науковий. Текст роботи має бути чистим від граматичних (орфографічних, синтаксичних тощо) помилок. Загальний обсяг реферату: 10000 – 15000 знаків (з пробілами). До загального обсягу НЕ відноситься список використаних джерел. Шрифт – Times New Roman, 14; поля: верхнє та нижнє по 2,0 см, ліве – 2,5 см, праве – 1,5 см; відступ перший рядок – 1,25 см; міжрядковий інтервал – 1,5; «вирівнювання тексту – «за шириною».

Критерії оцінювання: відповідність завданню – 5 балів, правильне застосування концептів, розглянутих в курсі – 7 балів, презентація реферату – 5 балів, оформлення тексту, синтаксис, орфографія – 3 бали. Загальна максимальна оцінка – 20 балів.

Письмовий залік складається з двох відкритих питань, на які потрібно дати розгорнуту відповідь. Максимальна оцінка за залік – 40 балів, критерії оцінювання відкритого питання: глибина аналізу – 5 балів, адекватне використання концептів – 5 балів, грамотність, логічність, структурованість викладу – 5 балів, самостійність та оригінальність – 5 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
80-89	добре	
70-79		
60-69	задовільно	
50-59		
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Маркова Н. В. Сучасні тенденції розвитку гендерної освіти в Україні. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2019. №. 1 (324) Ч. 1. С. 204–214
- Михайлин В., Беляева Г. Скрытый учебный план: Антропология советского школьного кино начала 1930-х—середины 1960-х годов. Новое Литературное Обозрение, 2020.
- De Lissovoy N. Pedagogy of the anxious: Rethinking critical pedagogy in the context of neoliberal autonomy and responsabilization. *Journal of Education Policy*. 2018. Т. 33. №. 2. С. 187-205.
- Бакіров В. С. Університети в пошуках нових стратегій. *Університети. Наука і просвіта*. 2009. № 1.
- Вебер М. Наука как призвание и профессия // Вебер М. Избранные произведения. Москва : Прогресс, 1990. С.707-735.
- Городняк І.В. Соціологія освіти: Навч. посібник. Львів : Новий світ – 2000, 2011. 265 с.
- Дюркгейм Э. Социология образования. Москва : Интор, 1996.
- Кларк Б.Р. Система высшего образования: академическая организация в кросс-национальной перспективе / Пер. с англ. А.Смирнова. (Теория и практика образования). Москва : ГУ ВШЭ, 2011.
- Курс лекцій по соціології освіти : учеб. пособие для студентов высших учебных заведений / [Ред. кол.: В.И. Астахова, Е.В. Астахова, Л.Н. Герасина, В.А. Лозовой, Е.Г. Михайлева, Е.А. Подольская] / Нар. укр. акад. ; под общ. ред. В.И. Астаховой ; Изд. 2-е, перераб. и доп. Харьков : Изд-во НУА, 2009. 464 с.
- Квіск М. Університет і держава: вивчення глобальних трансформацій / Пер. з англ. Т. Цимбала. Київ : Таксон, 2009.
- Миронов В. В. Век образования. Москва : Высшая школа, 1990.
- Навроцкий О. Вища школа: теорія і практика модернізації. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007.
- Нечаев В. Я. Социология образования. Москва : Изд-во МГУ, 1992.
- Ортега-и-Гассет Х. Миссия университета / Пер. с исп. М.Н.Голубевой, А.М.Корбута. Москва, 2010.
- Покликання університету. Київ : РІА «Янко», «Веселка», 2005. 297 с.
- Шереги Ф. Э. Социология образования: прикладные исследования. Москва, 2001.
- Филиппов Ф. Р. Социология образования. Москва : Наука, 1980.

Допоміжна література

- Астахова В. И. Приватная высшая школа в объективе времени: украинский вариант. Харьков, 2000. 462 с.
- Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. Москва, 1994.
- Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы / Пер. с англ. Ленинград, 1992.
- Бок Д. Университеты в условиях рынка. Коммерциализация высшего образования. Москва : Изд. дом Гос ун-та Высшей школы экономики, 2012.
- Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на западе на пороге XXI века. Москва, 1999.
- Гершунский Б. Д. Философия образования. Москва, 1997.
- Гидденс Э. Социология. Москва, 1999.
- Зборовский Г. Е. Образование: от XX к XXI веку. Екатеринбург, 1999.
- Кларк Б.Р. Создание предпринимательских университетов: организационные направления трансформации. Москва : Изд. дом Гос ун-та Высшей школы экономики, 2011.
- Манхейм К. Образование, социология и проблемы общественного сознания. *Мир образования*. 1997. № 2.

11. Манхейм К. Социология культуры // Манхейм К. Избранное. Москва, 2000.
12. Михайлева Е. Г. Непрерывное образование как фактор развития интеллектуального потенциала украинского общества. Харків : Вид-во НУА, 2005. 141 с.
13. Посохов С. І. Образи університетів Російської імперії другої половини XIX – початку XX ст. в публіцистиці та історіографії. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. 366 с.
14. Прогностические модели системы образования в зарубежных странах. Москва, 1994.
15. Реформа образования в современном мире. Глобальные и региональные тенденции. Москва, 1995.
16. Смелзер Н. Дж. Социология. Гл. 14. Образование. Москва : Феникс, 1994.
17. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество / Пер. с англ. Москва, 1992.
18. Филиппов В. Некоторые общемировые тенденции развития классических университетов // Alma mater. 1996. № 4.
19. Филиппов Ф. Р. Школа и социальное развитие общества. Москва, 1990.
20. Хабермас Ю. Идея университета. Процессы обучения // Alma mater. 1996. № 4.
21. Шубкин В. Н. Начало пути. Москва, 1979.
22. Щепанский Я. Элементарные понятия социологии. Москва, 1969.
23. Ясперс К. Идея университета в XX веке. Москва, 1996

11.Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- <http://i-soc.org.ua> – сайт Інституту соціології НАН України
- <http://old.sau.kiev.ua/> - сайт Соціологічної асоціації України.
- <http://stmm.in.ua/archive/> - архів журналу «Соціологія: теорія, методи, маркетинг».
- <https://ukr-socium.org.ua/uk/archives/> - архів журналу «Український соціум».
- <http://visnyk.soc.univ.kiev.ua/index.php/soc/issue/archive> - Вісник Київського національного університету імені Т.Г. Шевченко
- <http://www.uisr.org.ua/> - «Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка»
- <http://fond.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/about-ua> - Східноукраїнський фонд соціальних досліджень.
- <https://www.kiis.com.ua> – Київський міжнародний інститут соціології
- <http://razumkov.org.ua/> - Центр Разумкова